1. ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెట్‌లో ముఖ్యంగా పోలవరం ప్రాజెక్ట్‌పై ప్రత్యేక దృష్టి ఉంచి నీటిపారుదల మరియు వరద నియంత్రణ చర్యల పాత్రను పరిశీలించండి.

నీటిపారుదల, వరద నియంత్రణ ఆంధ్రప్రదేశ్ బడ్జెట్‌లో కీలకమైన భాగాలు, వ్యవసాయ అభివృద్ధి మరియు విపత్తు నిర్వహణ పట్ల రాష్ట్ర నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తాయి. ఈ రంగంలో ముఖ్యమైన దృష్టి పోలవరం నీటిపారుదల ప్రాజెక్టు, దీనిని తరచుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ జీవనాడిగా పిలుస్తారు. ఈ ప్రాజెక్ట్ రాష్ట్ర నీటి వనరుల నిర్వహణ, వ్యవసాయ ఉత్పాదకత మరియు వరద నియంత్రణ వ్యూహాలలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

నీటిపారుదల కోసం బడ్జెట్ కేటాయింపులు

- **మొత్తం కేటాయింపు:** జలవనరుల శాఖకు 18,019 కోట్లు.
- **కీలక దృష్టి ప్రాంతాలు:**
  - **పోలవరం ప్రాజెక్టు:** 2027 నాటికి పూర్తి చేయడానికి నిర్ణయించబడిన మొదటి దశ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం 12,157 కోట్లు మంజూరు చేసింది.
  - ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను కరువు నిరోధక రాష్ట్రంగా మార్చడం లక్ష్యంగా సముద్రంలో వృధాగా పోయే 2,000 టిఎంసిల నీటిని వినియోగించుకునేందుకు పోలవరం - బనకచర్ల నదుల అనుసంధాన ప్రాజెక్టు.
  - క్లియరింగ్ ₹4,600 కోట్ల నీటిపారుదల బిల్లులు పెండింగ్‌లో ఉన్నాయి.
  - తుంగభద్ర ఆనకట్ట వంటి శిథిలావస్థకు చేరుకున్న ఆనకట్టల పునరుద్ధరణ.

వరద నియంత్రణకు బడ్జెట్ కేటాయింపులు

నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు మరియు ఆనకట్ట నిర్వహణతో సహా నీటి వనరుల నిర్వహణ యొక్క వివిధ అంశాలను గణనీయమైన కేటాయింపులు కవర్ చేస్తున్నప్పటికీ, వరద నియంత్రణ చర్యల కోసం ప్రత్యేకంగా కేటాయించిన నిధులకు సంబంధించిన నిర్దిష్ట వివరాలు అందుబాటులో ఉన్న బడ్జెట్ పత్రాలలో స్పష్టంగా వివరించబడలేదు. వరద నియంత్రణ చొరవలు సాధారణంగా నీటి వనరుల నిర్వహణ యొక్క విస్తృత పరిధిలో విలీనం చేయబడతాయి మరియు బడ్జెట్ కేటాయింపులలో ఎల్లప్పుడూ విడిగా వర్గీకరించబడకపోవచ్చు.

2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వరద నియంత్రణకు మాత్రమే అంకితమైన బడ్జెట్ కేటాయింపులపై ఖచ్చితమైన సమాచారం కోసం, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక శాఖ విడుదల చేసిన వివరణాత్మక బడ్జెట్ పత్రాలను సంప్రదించడం మంచిది. ఈ పత్రాలు రంగాల వారీగా మరియు ప్రాజెక్టు-నిర్దిష్ట నిధులపై సమగ్ర అంతర్దృష్టులను అందిస్తాయి.

పోలవరం ప్రాజెక్ట్: ఎ ఫోకల్ పాయింట్

పోలవరం ప్రాజెక్టు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని పోలవరం మండలం రామయ్యపేట సమీపంలో ఉన్న గోదావరి నదిపై ఉన్న బహుళార్థసాధక ప్రధాన టెర్మినల్ రిజర్వాయర్ ప్రాజెక్ట్. ఇది నీటిపారుదల, జలవిద్యుత్ ఉత్పత్తి మరియు తాగునీటి సరఫరాతో సహా బహుళ ప్రయోజనాలకు ఉపయోగపడేలా రూపొందించబడింది. ఈ ప్రాజెక్టు ఆంధ్రప్రదేశ్ నీటిపారుదల వ్యూహంలో ఒక మూలస్తంభం మరియు గణనీయమైన బడ్జెట్ దృష్టిని ఆకర్షించింది.

పోలవరం ప్రాజెక్టు ముఖ్యాంశాలు

- **నీటిపారుదల సామర్థ్యం:** ఈ ప్రాజెక్టు 2.91 లక్షల హెక్టార్లకు (CCA) నీటిపారుదల సౌకర్యాలను అందిస్తుంది, 4.368 లక్షల హెక్టార్లకు తాత్కాలిక నీటిపారుదల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది.
- **జల విద్యుత్ ఉత్పత్తి:** దీని స్థాపిత సామర్థ్యం 960 మెగావాట్లు, వార్షిక విద్యుత్ ఉత్పత్తి 2,369.43 మిలియన్ యూనిట్లు.
- **తాగునీటి సరఫరా:** ఈ ప్రాజెక్టు విశాఖపట్నం నగరానికి మరియు దాని స్టీల్ ప్లాంట్‌కు 23.44 TMC (663.7 MCM) తాగునీటిని అందిస్తుంది, అలాగే కమాండ్ ఏరియాలోని 540 గ్రామాలకు తాగునీటి సౌకర్యాలను అందిస్తుంది.
- **నీటి మళ్లింపు:** ఇది గోదావరి నది నుండి 80 TMC మిగులు నీటిని కృష్ణ నదికి బదిలీ చేస్తుంది, గోదావరి జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్ (GWDT) అవార్డు ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్ణాటక మరియు మహారాష్ట్రలకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది.

పోలవరానికి బడ్జెట్ కేటాయింపులు

- 2024-25 రాష్ట్ర బడ్జెట్‌లో,పోలవరం ప్రాజెక్టు కోసం ప్రత్యేకంగా 5,449 కోట్లు కేటాయించారు.
- 2025-26 కేంద్ర బడ్జెట్‌లో ఈ ప్రాజెక్ట్ కోసం రూ. 5,936 కోట్లు కేటాయించడంతో పాటు, అదనంగా రూ. 12,157 కోట్లు బ్యాలెన్స్ గ్రాంట్‌గా నిర్ణయించారు.
- ఈ కేటాయింపులు ప్రాజెక్టు పూర్తిని వేగవంతం చేయడానికి రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సహకార ప్రయత్నాన్ని తెలియచేస్తాయి.

ఇటీవలి పరిణామాలు మరియు చొరవలు

- జూన్ 2023లో, ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖలోని వ్యయ విభాగం, అదనపు నిధులను ఆమోదించింది పోలవరం ప్రాజెక్టు మిగిలిన పనులను పూర్తి చేయడానికి 10,911.15 కోట్లు కేటాయించారు, దీని ద్వారా 41.15 మీటర్ల వరకు నీటి నిల్వ ఉంటుంది.
- అదనంగా వరదల వల్ల కలిగిన నష్టాలను మరమ్మతు చేయడానికి 2,000 కోట్లు మంజూరు చేయబడ్డాయి.
- ఈ ఆర్థిక నిబద్ధతలు 2028 నాటికి ప్రాజెక్టును సకాలంలో పూర్తి చేయడం, నీటిపారుదల అవసరాలు మరియు వరద నియంత్రణ చర్యలు రెండింటినీ పరిష్కరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.

వ్యవసాయం మరియు వరద నిర్వహణపై ప్రభావం

వ్యవసాయ ప్రయోజనాలు

- పోలవరం ప్రాజెక్టు పూర్తయితే దాదాపు 2.91 లక్షల హెక్టార్లకు సాగునీరు లభిస్తుందని, ఈ ప్రాంతంలో వ్యవసాయ ఉత్పాదకత గణనీయంగా పెరుగుతుందని భావిస్తున్నారు.
- ఇది తూర్పు గోదావరి, విశాఖపట్నం, పశ్చిమ గోదావరి మరియు కృష్ణా జిల్లాల వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

వరద నియంత్రణ విధానాలు

- గోదావరి బేసిన్‌లో పునరావృతమయ్యే వరదల ప్రభావాన్ని తగ్గించడానికి రూపొందించిన వరద నియంత్రణ విధానాలు ఈ ప్రాజెక్టులో ఉన్నాయి.
- నీటి ప్రవాహాన్ని నియంత్రించడం ద్వారా, ఇది వరద సంబంధిత నష్టాల నుండి ప్రాణాలను, ఆస్తిని మరియు వ్యవసాయ భూములను కాపాడుతుంది.

ముగింపు

ముఖ్యంగా పోలవరం ప్రాజెక్టు ద్వారా ఆంధ్రప్రదేశ్ నీటిపారుదల మరియు వరద నియంత్రణలో గణనీయమైన పెట్టుబడులు పెట్టడం వల్ల వ్యవసాయ ఉత్పత్తిని పెంచడం మరియు విపత్తు నిరోధకతను పెంచడంపై వ్యూహాత్మక ప్రాధాన్యత కనిపిస్తుంది. ఈ చొరవలు స్థిరమైన ఆర్థిక వృద్ధిని, జీవనోపాధిని మెరుగుపరచడం మరియు రాష్ట్ర ప్రజలకు దీర్ఘకాలిక నీటి భద్రతను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వాల మధ్య సహకార ప్రయత్నాలు జల వనరుల నిర్వహణ మరియు ప్రాంతీయ అభివృద్ధిలో ఈ ప్రాజెక్టు యొక్క జాతీయ ప్రాముఖ్యతను తెలియచేస్తాయి.

2. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన ఆదాయంలో గణనీయమైన భాగాన్ని పెన్షన్లు మరియు వడ్డీ చెల్లింపులకు కేటాయించింది. కట్టుబడి ఉన్న వ్యయం వల్ల ఎదురయ్యే సవాళ్లను చర్చించి, ఆర్థిక సరళతను మెరుగుపరచడానికి మార్గాలను సూచించండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక దృశ్యం గణనీయంగా నిబద్ధత కలిగిన ఖర్చుల ద్వారా, ముఖ్యంగా పెన్షన్లు మరియు వడ్డీ చెల్లింపుల ద్వారా ప్రభావితమవుతుంది. 2025-26 ఆర్థిక సంవత్సరంలో, రాష్ట్రం ప్రతిపాదించిన ఆదాయ వ్యయం₹2,51,163 కోట్లు మరియు మూలధన వ్యయం₹40,636 కోట్లు. ఈ వ్యయంలో జీతాలు, పెన్షన్లు, వడ్డీ, గ్రాంట్లు మరియు సబ్సిడీలు ఉంటాయి.

నిబద్ధత కలిగిన వ్యయం వల్ల ఎదురయ్యే సవాళ్లు

1. **తగ్గిన ఆర్థిక సరళత:** స్థిర నిబద్ధతలకు కేటాయించిన బడ్జెట్‌లో గణనీయమైన భాగం అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూర్చే మరియు ఊహించని ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చే రాష్ట్ర సామర్థ్యాన్ని పరిమితం చేస్తుంది. ఉదాహరణకు, 2023-24లో సవరించిన అంచనా దశలో GSDPలో 4.3%తో పోలిస్తే, 2024-25 సంవత్సరానికి ద్రవ్య లోటు GSDPలో 4.2% (రూ. 68,743 కోట్లు) లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.
2. **పెరిగిన రుణాలు:** అధిక నిబద్ధత గల ఖర్చులు ఆర్థిక లోటుకు దారితీయవచ్చు, రాష్ట్రం రుణాలు తీసుకోవాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది, ఇది వడ్డీ బాధ్యతలను మరింత పెంచుతుంది. ఉదాహరణకు, 2024-25 చివరి నాటికి, బకాయి ఉన్న అప్పులు GSDPలో 34.1%గా అంచనా వేయబడ్డాయి, ఇది 2023-24 సంవత్సరానికి సవరించిన అంచనాల కంటే (GSDPలో 33.7%) ఎక్కువ.
3. **అభివృద్ధి వ్యయాన్ని తగ్గించడం:** పెన్షన్లు మరియు వడ్డీ చెల్లింపులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం వలన మౌలిక సదుపాయాలు, విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వంటి రంగాలకు కేటాయింపులు తగ్గుతాయి, ఇది మొత్తం ఆర్థిక వృద్ధికి ఆటంకం కలిగించే అవకాశం ఉంది. ఉదాహరణకు, 2022-23లో, ఆదాయ రసీదులలో 30% పెన్షన్ మరియు వడ్డీ చెల్లింపుల కోసం ఖర్చు చేయబడ్డాయి.

ఆర్థిక సరళతను పెంపొందించడానికి వ్యూహాలు

1. పెన్షన్ సంస్కరణలు: నిర్వచించిన ప్రయోజన పథకాల నుండి కాంట్రిబ్యూటరీ పెన్షన్ పథకాలకు మారడం దీర్ఘకాలిక బాధ్యతలను నిర్వహించడానికి సహాయపడుతుంది. రాష్ట్ర ఉద్యోగులను జాతీయ పెన్షన్ వ్యవస్థ (NPS)లో పాల్గొనేలా ప్రోత్సహించడం వల్ల భవిష్యత్తులో పెన్షన్ భారాలు కూడా తగ్గుతాయి. ఉదాహరణకు, 2024-25లో, ఆంధ్రప్రదేశ్ పెన్షన్ మరియు వడ్డీ చెల్లింపుల కోసం రూ. 50,604 కోట్లు ఖర్చు చేస్తుందని అంచనా వేయబడింది, ఇది దాని అంచనా వేసిన ఆదాయ రసీదులలో 25%. ఇందులో పెన్షన్ ఖర్చు (ఆదాయ రసీదులలో 11%) మరియు వడ్డీ చెల్లింపులు (14%) ఉంటాయి. 2022-23లో, రెవెన్యూ రసీదులలో 30% పెన్షన్ మరియు వడ్డీ చెల్లింపుల కోసం ఖర్చు చేయబడ్డాయి.

2. రుణ నిర్వహణ: వివేకవంతమైన రుణ పద్ధతులను అమలు చేయడం మరియు రుణ పునర్నిర్మాణ ఎంపికలను అన్వేషించడం వల్ల వడ్డీ చెల్లింపులు తగ్గుతాయి. అనుకూలమైన నిబంధనలతో రుణాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరియు స్వయం సమృద్ధిగల ప్రాజెక్టులపై దృష్టి పెట్టడం వల్ల రాష్ట్ర రుణ

ప్రొఫైల్ మెరుగుపడుతుంది. ఉదాహరణకు, CAG (2023) ప్రకారం, మార్చి 31, 2022 నాటికి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మొత్తం ఆఫ్-బడ్జెట్ రుణాలు రూ.1,18,394 కోట్లుగా ఉన్నాయి.

3. ఆదాయ మార్గాలను మెరుగుపరచడం: పన్ను వసూళ్లను ఆప్టిమైజ్ చేయడం, కొత్త పన్నులను ప్రవేశపెట్టడం లేదా పన్నేతర ఆదాయాలను పెంచడం వంటి ఆదాయ వనరులను వైవిధ్యపరచడం మరియు పెంచడం ద్వారా, కట్టుబడి ఉన్న ఖర్చులను భర్తీ చేయడానికి అదనపు నిధులు అందించబడతాయి. ఉదాహరణకు, 2024-25లో, రాష్ట్ర GST సొంత పన్ను ఆదాయంలో అతిపెద్ద వనరుగా (34% వాటా) అంచనా వేయబడింది. 2023-24 సవరించిన అంచనాల కంటే రాష్ట్ర GST ఆదాయం 20% పెరుగుతుందని అంచనా.

4. వ్యయ హేతుబద్ధీకరణ: అసమర్థతలను గుర్తించడానికి మరియు తొలగించడానికి క్రమం తప్పకుండా ఖర్చు సమీక్షలు నిర్వహించడం వల్ల వనరులను ఖాళీ చేయవచ్చు. జీరో-బేస్డ్ బడ్జెటింగ్‌ను అమలు చేయడం వల్ల అన్ని ఖర్చులు ఏటా సమర్థించబడతాయని నిర్ధారించుకోవచ్చు, ఆర్థిక క్రమశిక్షణను ప్రోత్సహిస్తుంది. గ్రామ మరియు వార్డు సచివాలయ ఉద్యోగులు అందించే సేవలను మెరుగుపరచడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిని హేతుబద్ధీకరించాలని యోచిస్తోంది. గ్రామాల్లో AI మరియు డ్రోన్‌ల వంటి కొత్త సాంకేతిక పరిజ్ఞానాలను ప్రవేశపెట్టడానికి ఒక ఆకాంక్షాత్మక కార్యదర్శిని నియమించాలని కూడా ఆలోచిస్తోంది.

5. ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యాలు (PPPలు): మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సేవల పంపిణీ కోసం PPP లను ఉపయోగించడం వలన తక్షణ మూలధన వ్యయాలను తగ్గించవచ్చు, దీని వలన రాష్ట్రం ప్రైవేట్ రంగ సామర్థ్యం మరియు పెట్టుబడి నుండి ప్రయోజనం పొందుతుంది. ఉదాహరణకు, ఇటీవలి బడ్జెట్‌లో, ఏదైనా శాఖ యొక్క ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో 20% వరకు, ప్రస్తుత బడ్జెట్ కేటాయింపులకు మించి, ప్రభుత్వ ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య (PPP) ప్రాజెక్టుల కోసం వినూత్నమైన వయబిలిటీ గ్యాప్ ఫండింగ్ (VGF) పథకం.

ముఖ్యంగా పెన్షన్లు మరియు వడ్డీ చెల్లింపులపై అధిక స్థాయిలో నిబద్ధత కలిగిన ఖర్చులు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆర్థిక సరళత మరియు అభివృద్ధి లక్ష్యాలకు గణనీయమైన సవాళ్లను కలిగిస్తాయి. పెన్షన్ బాధ్యతలను హేతుబద్ధీకరించడం, రుణ నిర్వహణను ఆప్టిమైజ్ చేయడం, ఆదాయ సమీకరణను మెరుగుపరచడం మరియు వ్యయ సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడం ద్వారా, రాష్ట్రం వృద్ధి-ఆధారిత పెట్టుబడులకు ఆర్థిక స్థలాన్ని సృష్టించగలదు. ఈ చర్యలు, వివేకవంతమైన ఆర్థిక నిర్వహణ మరియు వ్యూహాత్మక సంస్కరణలతో కలిపి, ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థిరమైన ఆర్థిక వృద్ధిని సాధించడానికి మరియు దాని పౌరుల శ్రేయస్సును మెరుగుపరచడానికి వీలు కల్పిస్తాయి.